

Περιεχόμενα

Πρόλογος	3
ΜΕΡΟΣ Α	
Το πλαίσιο του μαθήματος Φυσικής Αγωγής	13
Κεφάλαιο 1	
Σκοπός του μαθήματος Φυσικής Αγωγής	15
Περίληψη	17
Εισαγωγή	17
Σύγχρονα μοντέλα φυσικής αγωγής	17
Αθλητική εκπαίδευση	18
Παράδειγμα πλάνου μαθήματος από το μοντέλο της αθλητικής εκπαίδευσης	19
Εκπαίδευση στην κίνηση	20
Παράδειγμα πλάνου μαθήματος από το μοντέλο εκπαίδευση στην κίνηση	21
Κοινωνική και ηθική ανάπτυξη	23
Ο στόχος «δια βίου άσκηση για υγεία»	25
Γιατί πρέπει να επιδιώκεται ο σκοπός «δια βίου άσκηση για υγεία»	26
Η εφαρμογή στο σχολείο	28
Διαμορφώνοντας αναλυτικά προγράμματα με φιλοσοφία	30
Οι ενόπτες μαθημάτων πρέπει να διαμορφώνονται για την επίτευξη ενός σκοπού	33
Οι στόχοι στην πράξη αλλάζουν: Το κρυφό αναλυτικό πρόγραμμα	34
Επίλογος	36
Ερωτήσεις	36
Βιβλιογραφία	37
Κεφάλαιο 2	
Παρακίνηση	39
Περίληψη	41
Εισαγωγή	41
Ατομικές διαφορές και αναπτυξιακές αλλαγές	41
Επίδραση του περιβάλλοντος στην παρακίνηση των μαθητών	45
Το κλίμα παρακίνησης και ο ρόλος των αναλυτικών προγραμμάτων	48
Κλίμα παρακίνησης και άγχος στο μάθημα	52
Ερωτήσεις	58
Βιβλιογραφία	59
Κεφάλαιο 3	
Αμοιβές, ποινές και εσωτερικά κίνητρα	63
Περίληψη	65
Εισαγωγή	65
Εσωτερικά και εξωτερικά κίνητρα	65
Ποιοί παράγοντες καθορίζουν τα εσωτερικά κίνητρα	68
Πώς επηρεάζουν οι αμοιβές τα εσωτερικά κίνητρα	70
Τύποι αμοιβών στη φυσική αγωγή	71
Α. Αμοιβές για την απόδοση	72

B. Αμοιβές σχετικά με τη διαδικασία της μάθησης	72
Πως επηρεάζουν οι ποινές τα εσωτερικά κίνητρα	73
Πρακτικές υποδείξεις για την ενίσχυση των εσωτερικών κινήτρων	74
Επίλογος	74
Ερωτήσεις	75
Βιβλιογραφία	76
Κεφάλαιο 4	
Προτάσεις για ανάπτυξη ενός θετικού κλίματος παρακίνησης	77
Περίληψη	79
Εισαγωγή	79
Προτάσεις	79
Ερωτήσεις	88
Βιβλιογραφία	88
Κεφάλαιο 5	
Διατήρηση ισότητας στο μάθημα	89
Περίληψη	91
Εισαγωγή	91
Κλασική έρευνα	91
Αυτοεκπληρούμενη προφητεία	94
Ο ρόλος του φύλου	97
Φύλο και συμμετοχή σε φυσικές δραστηριότητες	99
Ο ρόλος της αθλητικής ικανότητας	102
Ο ρόλος της ελκυστικότητας και της εικόνας του σώματος	103
Διαφοροποίηση συμπεριφοράς	104
Αντίληψη της διαφορετικής συμπεριφοράς	106
Διαφοροποίηση συμπεριφοράς και κλίμα παρακίνησης	107
Προτάσεις	108
Επίλογος	110
Άσκηση	110
Βιβλιογραφία	117
Κεφάλαιο 6	
Οικογένεια, κοινωνία και ίσες ευκαιρίες	119
Περίληψη	121
Εισαγωγή	121
Εκπαίδευση, προσδοκίες και οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον	121
Εκπαίδευση παιδιών κοινωνικής μειονεξίας: η πρόκληση του μέλλοντος	128
Προγράμματα φυσικής αγωγής για παιδιά κοινωνικής μειονεξίας	130
Ένα πρόγραμμα φυσικής αγωγής σε μια φτωχή συνοικία	132
Εναλλακτικά σχολεία	133
Επίλογος	136
Ερωτήσεις	136
Βιβλιογραφία	137

ΜΕΡΟΣ Β

Οι μέθοδοι	139
------------------	-----

Κεφάλαιο 7

Τα στίλ της διδασκαλίας	141
Περίληψη	143
Εισαγωγή	143
Το στίλ του παραγγέλματος	143
Το στίλ παραγγέλματος στην Ελλάδα	144
Το στίλ παραγγέλματος και η γνωστική και κοινωνική ανάπτυξη του ατόμου	145
Το στίλ πρακτική εξάσκηση των ασκουμένων	146
Μεγιστοποίηση του χρόνου πρακτικής εξάσκησης	146
Αλλαγή σταθμών	151
Ο έλεγχος του καθηγητή	152
Το στίλ της αμοιβαίας διδασκαλίας	153
Οργάνωση του μαθήματος	153
Παρέμβαση του δασκάλου	156
Πόσο εύκολο είναι να συνηθίσουν τα παιδιά το στίλ αμοιβαίας διδασκαλίας;	157
Αρχείο με φύλλα κριτηρίων	158
Το στίλ του αυτοελέγχου	158
Το στίλ διαφοροποίησης του βαθμού δυσκολίας	161
Το στίλ καθοδηγούμενης ανακάλυψης	163
Τι μπορεί να διδαχθεί με το στίλ «καθοδηγούμενη ανακάλυψη»;	165
Στίλ που προάγουν την δημιουργικότητα	165
Στίλ διδασκαλίας και ενδιαφέρον	166
Σύγκριση διαφορετικών στίλ διδασκαλίας	167
Ερωτήσεις - Ασκήσεις	169
Βιβλιογραφία	171

Κεφάλαιο 8

Μείωση ανεπιθύμητων συμπεριφορών και αύξηση υπευθυνότητας	173
Περίληψη	175
Εισαγωγή	175
Πρόληψη των ανεπιθύμητων συμπεριφορών	176
Μεγιστοποίηση του ωφέλιμου διδακτικού χρόνου - Πρωτόκολλα	176
Στρατηγικές πρόληψης εκδήλωσης ανεπιθύμητων ενεργειών	184
Αντιμετώπιση ανάρμοστων συμπεριφορών	185
Εσωτερικοί λόγοι πειθαρχίας	187
Το μοντέλο του Don Hellison	187
Το μοντέλο του Hellison, οι λόγοι πειθαρχίας και το κλίμα παρακίνησης	191
Άσκηση	195
Βιβλιογραφία	199

Κεφάλαιο 9

Αυξήστε την απόδοση και το ενδιαφέρον των μαθητών καθορίζοντας στόχους	201
Περίληψη	203
Εισαγωγή-Θεωρία	203
Βασικές αρχές στόχων και παραδείγματα για το σχολείο	204
Οδηγίες	205
Εστιάζουμε στη διαδικασία, στην προσπάθεια, στην απόδοση	205

Ενεργοποιείται κανείς καλύτερα όταν επιλέγει στόχους προκλητικούς, αλλά και ρεαλιστικούς.	206
Αποδίδει κανείς καλύτερα όταν επιδιώκει πράγματα συγκεκριμένα, βραχυπρόθεσμα και μετρήσιμα	206
Αναπτύσσουμε υπευθυνότητα, όταν επιλέγουμε ό,τι εξαρτάται από εμάς προσωπικά.	208
Καταγράφουμε και παρακολουθούμε την πρόοδο.	208
Προτάσεις-πρακτικές υποδείξεις	215
Ένα παράδειγμα για το σερβίς	215
Προγραμματισμός	216
Προσωπικός έλεγχος και αυτονομία των μαθητών.	217
Γενίκευση της θεωρίας και στα άλλα μαθήματα του σχολείου.	220
Επίλογος	220
Ερωτήσεις	221
Βιβλιογραφία	221

Κεφάλαιο 10

Ψυχολογικές τεχνικές μάθησης στο σχολείο	223
Περίληψη	225
Εισαγωγή	225
Νοερή εξάσκηση	226
Νοερή εξάσκηση σε μικρές ηλικίες	228
Πώς μπορεί να εφαρμοσθεί η νοερή απεικόνιση στο μάθημα της φυσικής αγωγής.	228
Πότε χρησιμοποιείται η νοερή εξάσκηση.	229
Εικόνες και συναισθήματα.	229
Γενίκευση της τεχνικής και στα άλλα μαθήματα του σχολείου.	230
Αυτοδιάλογος	230
Αποτελεσματικότητα της τεχνικής σε μικρές ηλικίες	231
Πώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί η τεχνική στο μάθημα της φυσικής αγωγής στο σχολείο.	231
Αυτοδιάλογος και θετική σκέψη	234
Εξάσκηση στη θετική σκέψη.	234
Γενίκευση της τεχνικής και στα άλλα μαθήματα του σχολείου.	235
Έλεγχος του στρες. Τεχνικές χαλάρωσης	236
Άγχος και απόδοση στο μάθημα της φυσικής αγωγής	237
Τι μπορούν να κάνουν οι καθηγητές ΦΑ για τη μείωση του άγχους των μαθητών στο μάθημα της φυσικής αγωγής αλλά και στα άλλα μαθήματα	238
Τεχνικές χαλάρωσης	239
Εξάσκηση προοδευτικής χαλάρωσης	241
Αυτοσυγκέντρωση και ρουτίνες	243
Τρόποι βελτίωσης της αυτοσυγκέντρωσης μέσω του μαθήματος της φυσικής αγωγής στο σχολείο	243
Ρουτίνες εκτέλεσης	243
Η αξία της αυτοσυγκέντρωσης ευρύτερα	245
Χρήση μοντέλων και προτύπων	246
Περιγραφή ενός σχετικού μοντέλου.	248
Εξάσκηση ψυχολογικών δεξιοτήτων στο μάθημα της φυσικής αγωγής και ποιότητα ζωής	248
Επίλογος	250
Ερωτήσεις	251
Βιβλιογραφία	252

Κεφάλαιο 11	
Ανάπτυξη θετικών στάσεων προς τη φυσική αγωγή	255
Περίληψη	257
Εισαγωγή	257
Σχέσεις στάσεων και συμπεριφοράς	258
Στάσεις, υγεία και ο δια βίου αθλητικός τρόπος ζωής	259
Αλλαγή στάσεων των παιδιών προς το μάθημα της φυσικής αγωγής	261
Προτάσεις	263
Πρακτικές ιδέες για αλλαγή των στάσεων των παιδιών στο σχολείο, με σκοπό τον δια βίου αθλητικό τρόπο ζωής	263
Επίλογος	266
Ερωτήσεις	266
Βιβλιογραφία	267
Κεφάλαιο 12	
Φυσική αγωγή και υγεία	269
Περίληψη	271
Εισαγωγή	271
Η φυσική αγωγή σήμερα και σχέση της με την προαγωγή της υγείας	272
Φυσική δραστηριότητα, υγιεινές και ανθυγιεινές συμπεριφορές. Αλληλεπιδράσεις	273
Σχέσεις μεταξύ υγιεινών και ανθυγιεινών συμπεριφορών	275
Το προφίλ άσκησης και υγείας των ελλήνων μαθητών	275
Ο ρόλος του οικογενειακού και φιλικού περιβάλλοντος στο προφίλ υγείας των μαθητών.	277
Η θεωρία της προβληματικής συμπεριφοράς (problem behavior theory)	279
Τα προγράμματα αγωγής υγείας στα σχολεία και η δομή τους	281
Η δομή των προγραμμάτων αγωγής υγείας στα σχολεία, μέσω της φυσικής αγωγής.	285
Επίλογος	286
Ερωτήσεις	287
Βιβλιογραφία	288
Κεφάλαιο 13	
Ιδέες για προγράμματα αγωγής υγείας και άσκησης	291
Περίληψη	293
Κάπνισμα. Αγωγή υγείας στο μάθημα της φυσικής αγωγής	293
Βία και επιθετικότητα στα γήπεδα και στην καθημερινή ζωή.	295
Διατροφή και αγωγή υγείας στο μάθημα της φυσικής αγωγής	298
Στρες και αγωγή υγείας στο μάθημα της φυσικής αγωγής:	301
Ευαισθητοποίηση μαθητών για το ρόλο της άσκησης στην υγεία: Άσκηση και στεφανιαία νόσος	304
Θέματα για ευαισθητοποίηση μαθητών για το ρόλο της άσκησης στην ψυχική υγεία: άσκηση, κατάθλιψη και άγχος	307
Βιβλιογραφία	310
Κεφάλαιο 14	
Διδασκαλία δεξιοτήτων ζωής στο μάθημα της φυσικής αγωγής	311
Περίληψη	313
Εισαγωγή	313
Τι είναι οι δεξιότητες ζωής	313

Η διδασκαλία των δεξιοτήτων ζωής	315
Η εφαρμογή προγραμμάτων δεξιοτήτων ζωής στο μάθημα της φυσικής αγωγής και στα αθλήματα	316
Προγράμματα δεξιοτήτων ζωής για τον αθλητισμό και τη φυσική αγωγή	316
Επαναπροσδιορίζοντας τον ρόλο της φυσικής αγωγής	320
Επίλογος	321
Ερωτήσεις	321
Βιβλιογραφία	322
Κεφάλαιο 15	
Ποσοτικοί μέθοδοι έρευνας στην παιδαγωγική	325
Περίληψη	327
Εισαγωγή	327
Μεταβλητές, διαφορές και σχέσεις	329
Αξιοπιστία	330
Εγκυρότητα	331
Συστηματική παρατήρηση	332
Ερωτήσεις	338
Βιβλιογραφία	339
Κεφάλαιο 16	
Ποιοτικές-Ερμηνευτικές μέθοδοι έρευνας στη φυσική αγωγή	341
Περίληψη	343
Θεμελίωση ποιοτικών-ερμηνευτικών μεθόδων έρευνας:	
Αντιδιαστολή με την ποσοτική-θετικιστική προσέγγιση	343
Διαφορετικά αξιώματα	344
Διαφορετικές μεθοδολογίες	346
Διαφορές στην Ανάλυση Δεδομένων	346
Η ανάλυση γίνεται ταυτόχρονα με τη συλλογή δεδομένων.	346
Η ανάλυση δεν είναι προαποφασισμένη.	347
Διαφορετική λογική εγκυρότητας και αξιοπιστίας	347
Διαφορετική λογική παρουσίασης της έρευνας	348
Σύντομη περιγραφή της ποιοτικής-ερμηνευτικής ερευνητικής μεθοδολογίας	348
Τι είναι η ποιοτική έρευνα	348
Χαρακτηριστικά της ποιοτικής έρευνας	349
Τεχνικές στις ποιοτικές-ερμηνευτικές μεθόδους έρευνας	350
Τεχνικές συλλογής δεδομένων	350
Ανάλυση Δεδομένων	353
Ηθική ποιοτικής έρευνας	355
Μυστικότητα και εμπιστευτικότητα	355
Ενημέρωση και συγκατάθεση	356
Αποχώρηση	356
Πλεονεκτήματα των ποιοτικών μεθόδων έρευνας	357
Ακούγεται η φωνή των συμμετεχόντων στην έρευνα.	357
Η έρευνα εστιάζεται, πραγματοποιείται και περιγράφει τις πραγματικές συνθήκες.	358
Η μεθοδολογία δεν απαιτεί καλή γνώση προχωρημένων μαθηματικών, στατιστικής και υπολογιστών.	358
Γιατί δεν έχουν προαχθεί οι ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στην ελληνική ΦΑ	358
Οι ποιοτικές μέθοδοι έρευνας δε συνιστούν «πραγματική» έρευνα	359

Τα συμπεράσματα (αν μπορούν να βγουν) δε μπορούν να γενικευτούν.	359
Σύνοψη	360
Επίλογος	361
Βιβλιογραφία	362

ΜΕΡΟΣ Γ

Ενοποίηση	365
------------------------	-----

Κεφάλαιο 17

Ο στόχος για βελτίωση: πώς του δίνουμε νόημα και πώς τον ενισχύουμε	367
Περίληψη	369
Εισαγωγή	369
Διαχρονικές μεταβολές στην παρακίνηση	370
Παρεμβάσεις για ενίσχυση του στόχου για βελτίωση στο Δημοτικό, Γυμνάσιο και Λύκειο ..	375
Το πολυδιάστατο μοντέλο των προσανατολισμών των στόχων	381
Στόχοι σε διαφορετικά επίπεδα εφαρμογής	381
Κοινωνικό περιβάλλον, στόχοι και συνέπειες	384
Αξιολόγηση των προσανατολισμών των στόχων	386
Πώς δίνουμε νόημα στο στόχο για προσωπική βελτίωση	387
Επίλογος	392
Εργασία	393
Βιβλιογραφία	394

Κεφάλαιο 18

επίλογος: Για μια καλύτερη φυσική αγωγή	395
Περίληψη	397
Εισαγωγή	397
Προσανατολισμοί των στόχων και συμμετοχή σε χώρους άσκησης	398
Προσανατολισμοί των στόχων, υγιείς και επικίνδυνες συμπεριφορές	399
Προσανατολισμοί των στόχων και ανάπτυξη υπευθυνότητας	401
Οι φορείς της καλύτερης φυσικής αγωγής	402
Η στρατηγική για μια καλύτερη φυσική αγωγή	404
Αποχαιρετιστήριες σκέψεις	408
Προτάσεις - Ασκήσεις	409
Ερωτήσεις	414
Βιβλιογραφία	415

Βιογραφικά σημειώματα συγγραφέων	416
---	-----